

Satu Taavitsainen sd

Kirjallinen kysymys Kelan toiminnasta

Eduskunnan puhemiehelle

Täysin tulottomien kotitalouksien määrä on kasvanut räjähdysmäisesti. Suomessa on jo noin 47 000 kotitaloutta, joilla ei ole muita tuloja kuin toimeentulotuki ja mahdollinen asumistuki. Tulottomien kotitalouksien määrä on yli kaksinkertaistunut alle viidessä vuodessa, sillä Kelan tutkimuksen mukaan vuonna 2013 tulottomia kotitalouksia oli vajaat 21 000. Näillä kotitalouksilla ei ole mitään verotettavia tuloja: ei työtuloja, pääomatuloja, verottomia osinkotuloja eikä veronalaisia sosiaalisia tulonsiirtoja, kuten eläkkeitä, työttömyyspäivärahaa, lasten kotihoidon tukea tai opintotukea.

Ote erään ihmisen tarinasta satojen muiden joukosta: "En ole saanut mistään rahaa vuoteen. Olen nyt aika loppu. Turta. En jaksa enempää, itkettää. Kyllähän mieheni jelppaa, mutta ymmärrät varmaan miten stressaavaa on kun toisella ei ole tuloja, koska en ole työkyntoinen. Mitenhän miä vielä täältä nouse? Valitan kyllä toistamiseen Kelan hylkäävästä sairauspäivärahan päätöksestä, mutta sehän kestää. Tuntuu todella pahalta, olen tehnyt töitä 38 vuotta ja näin kohdellaan kun sairastuin."

Miten voi olla mahdollista, että Kela jättää ihmisiä täysin rahattomiksi? Kela hylkää sairauspäiväraha hakemuksia, vaikka henkilön työterveyslääkäri tai sairaalan lääkäri on hänet sairauslomalle määrännyt ja sairaudesta on usean asiantuntijan lausunnot. Näissä hylätyissä tapauksissa Kela ei ole edes ottanut kokonaisvaltaista otetta ihmisestä tarjoten toimeentulotukea tai työmarkkinatukea hylätyn sairauspäivärahan tilalle heti. Kela on jättänyt ihmisiä täysin tyhjän päälle rahatta jonottamaan leipäjonoon ja seurakunnan avun varaan. Näiden ihmisten joukossa on myös lapsiperheitä.

Kelasta on vastattu, että jos sairauspäiväraha valituksen jälkeen päätös on yhä kielteinen, niin siten voi hakea toimeentulotukea myös takautuvasti. Näiden ihmisten ja heidän lastensa elämä on tässä ja nyt. Se on juuri tänään ja se on huomenna. Valitusten käsittely voi kestää kuukausia. Jos ihminen kuolee nälkään, niin ei se auta, että takautuvasti annetaan ruokaa. Kelan toiminta näytetään hyvin vastuuttomana ja kylmänä. Varmasti Kelassa papereista nähdään myös se, että henkilöllä on lapsia elätettävänä. Silti ei huolehdi ihmisen selviämisestä. Miten sairaudesta voi kuntoutua, kun maksamattomat laskut valvottavat ja kolkuttavat takaraivossa? Kela saa päätöksillään aikaan sen, että hakijoiden laskut menevät perintään ja ihmiset joutuvat kärsimään yhä enemmän huolta ja murhetta.

Kelan samoin kuin vakuutusyhtiöidenkin vakuutuslääkärijärjestelmä on täysin käsittämätön, ja sairaat, apua tarvitsevat ihmiset ovat todella avuttomia sen edessä. Ihmisiä joutuu jatkuvasti koh-

Kirjallinen kysymys KK 349/2017 vp

tuuttomiin tilanteisiin, kun oman hoitavan lääkärin mukaan henkilö on sairas ja hänet määrätään sairauslomalle ja Kelan mukaan hän on työkykyinen, eikä sairauspäivärahaa makseta. Kela lähettää ihmisille hylkääviä sairauspäivärahapäätöksiä, vaikka henkilön toimittamassa lääkärintodistuksessa lukisi, että hän on sairas ja että hänen työkykynsä ei riitä edes osa-aikatyöhön terveydentilan vuoksi. Kielteisiä päätöksiään Kela perustelee omien asiantuntijoidensa tekemällä arviolla potilaspapereiden pohjalta ja mukamas ihmisten yhdenvertaisella kohtelulla. On mystistä, miten potilaita koskaan tapaamaton virkailija tai Kelan lääkäri voi täysin sivuuttaa potilasta hoitavien lääkäreiden lausunnot. Lausuntojen tekijät kuitenkin toimivat lääkärin ammattietiikan ja valan velvoittamina. Hylkäystoimintansa Kela perustaa sairausvakuutuslain 8 luvun 4 pykälän 2 momenttiin: "Työkyvyttömyydellä tarkoitetaan sellaista sairaudesta johtuvaa tilaa, jonka kestäessä vakuutettu on sairauden edelleen jatkuessa kykenemätön tekemään tavallista työtään tai työtä, joka on siihen läheisesti verrattavaa."

Kelan kieltäytyminen sairauspäivärahan maksamisesta on väärin, ja se on suomalaisten ihmisten oikeustajun vastaista. Ihmisten inhimillinen kohtelu Suomessa vahvistuisi, jos Kelan olisi myönnettävä etuus hoitavan lääkärin lausunnon perusteella. Näin Kelan vakuutuslääkäritoiminta jäisi tarpeettomaksi ja sen voisi lopettaa.

Säädösten sujuvoittaminen eli norminpurku on yksi Juha Sipilän (kesk) hallituksen kärkihankkeista. On puhuttu kauniisti tavoitteista helpottaa kansalaisten arkea byrokratiaa keventämällä ja uudistamalla. Aidon byrokratian karsimisen pitäisi johtaa oikea-aikaisten palvelujen saamiseen, oikeudenmukaisten päätösten saamiseen ripeästi ja asioiden hoitumiseen sujuvasti ja ihmisten arjen helpottumiseen. Näin ei ole kuitenkaan Kelan toiminnassa vielä tapahtunut.

Tahdon lopun ihmisiä pompottelevalle toimintakulttuurille ja asiakasta vähättelevälle viranomaisten asenteelle. Toimeentulon lakkaaminen sairauden, työttömyyden, opiskelujen ym. aikana on vakava ongelma, johon on puututtava. Yhteiskuntamme perustuu siihen, että perustoimeentulo taataan jokaiselle, eikä ketään saa tiputtaa rahattomaksi vaille tukia ja ilman yhteiskunnan turvaverkkoja.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Arvoisa peruspalveluministeri, aioteko muuttaa perusteluissa mainitun epäoikeudenmukaisen Kelan korvauskäytännön ja

miten mielestänne sairausvakuutuslakia tulee muuttaa, jotta Kelan vakuutuslääkäritoiminta jää tarpeettomaksi ja se voidaan lakkauttaa?

Helsingissä 8.9.2017

Satu Taavitsainen sd